

Souvislost používání stopky v BDSM se vztahovou vazbou a věkem praktikujících

Vztahová vazba je v dospělosti propojena se sexuálním a pečujícím systémem (Mikulincer & Shaver, 2016). BDSM jakožto konsensuální sexuální i nesexuální aktivity spočívající ve výměně moci navázané na systém komunitních bezpečnostních zásad s důrazem na souhlas a vyjednávání (De Neef et al., 2019) jsou se vztahovou vazbou taktéž silně provázány. Jeden z nástrojů bezpečnosti při praktikování BDSM je tzv. stopka čili safeword, které může použít účastník či účastnice v jakékoli roli. Různými jejími variantami je signalizována potřeba zpomalit či ukončit BDSM hru (Pitagora, 2013).

Vyhýbavost je spojena s tendencí k emocionální izolaci a vyhýbání se intimních projevů v sexuální rovině vztahu (Bartholomew & Horowitz, 1991), za které v BDSM rovině může být považováno i užití stopky (Haluzová, 2024). Vyhýbavost je také spojena s nižší emocionální angažovaností (Mikulincer et al., 2002). Jedinci s tendencí k úzkostnému stylu vazby intenzivně vyhledávají partnerskou blízkost a potvrzení (Hazan & Shaver, 1987), snáze podléhají obavám z opuštění, což může vést k nižšímu užívání stopky. V neposlední řadě je předpokládáno, že starší a zkušenější jedinci mohou mít větší povědomí o důležitosti souhlasu a rizicích, které přicházejí s BDSM aktivitami (Sprott et al., 2023).

Výzkumný soubor¹, na kterém byla prováděna analýza dat, je tvořen 203 praktikujícími BDSM. Datová matice obsahuje údaje získané od cisgender žen (89,7 %), transgender žen (6,4 %) a nebinárních osob (3,9 %). Průměrný věk celého souboru je 28,6 se směrodatnou odchylkou 8.

Lineárním regresním modelem chceme zachytit vztahy následujících proměnných a regresorů:

- Závisle proměnná
 - Stopka – hrubý skór subškály Stopka z dotazníku Vyjednávání a souhlas v BDSM (VS), přičemž vysoký skór značí obtíže při využívání stopky (safeword) v rámci BDSM hry
- Regresory
 - Vyhýbavost – hrubý skór subškály vyhýbavost inventáře Experience in Close Relationships (ECR)

¹ Data a další informace o této zprávě jsou dostupné na adrese <https://dostal.vyzkum-psychologie.cz/stat4?i=507>

- Úzkostnost – hrubý skór subškály úzkostnost inventáře Experience in Close Relationships (ECR)
- Věk

Pro zhodnocení variability modelu je zásadní užití ukazatelů kvality modelu jako je koeficient determinace R^2 a F-statistika. Díky těmto ukazatelům lépe soudíme, jak je užitý model efektivní. Následující tabulka znázorňuje výsledky analýzy pro závislou proměnnou Stopka.

Tabulka 1: Ukazatel kvality modelu

R²	R² adj.	Součet čtverců	F	p
0,27	0,26	243,88	24,56	< 0,001

Koeficient R^2 ukázal, že 27 % variability v naší závislé proměnné Stopka je vysvětleno modelem, tudíž většina variability není vysvětlena a může být způsobena jinými faktory, než které jsme představili. Další jednotlivé regresory vložené do modelu by nemělo významný vliv na zlepšení vysvětlené variability, tuto skutečnost značí upravený koeficient determinace. Fisherova statistika F ukazuje, že model vysvětluje statisticky významnou část variability a tedy říká, že dobře vysvětluje variabilitu ve srovnání s náhodnou chybou. Celkově můžeme model označit za statisticky silně významný.

Podrobní výsledky regresní analýzy vyobrazuje tabulka 2 v níž nalezneme informace o vlivu nezávislých proměnných úzkostnost, vyhýbavost a věk na závislou proměnnou stopka. Přináší zásadní informaci o působení jednotlivých prediktorů a o jejich statistické významnosti, dále podle t-statistiky a intervalů spolehlivosti můžeme soudit stabilitu prezentovaných odhadů. Nejzásadnějším ukazatelem je standardizovaný regresní koeficient b^* , který znázorňuje sílu vztahu mezi závislou a nezávislou proměnnou v jednotkách směrodatné odchylky.

Tabulka 2: Výsledek regresní analýzy

	b*	Standardní chyba	b	Standardní chyba	t(199)	p
Intercept			0,130	0,526	0,248	0,804
Vyhýbavost	0,222	0,061	0,286	0,078	3,663	< 0,001
Úzkostnost	0,444	0,063	0,470	0,067	7,001	< 0,001
Věk	-0,031	0,063	-0,005	0,010	-0,490	0,625

Výsledky ukazují, že prediktory vyhýbavost a úzkostnost jsou na rozdíl od prediktoru věk statisticky významné. Vyhýbavost stejně jako úzkostnost zvyšují hodnotu stopky. Čím více respondent či respondentka skóruje v subškále dotazníku Vyjednávání a souhlas v BDSM, tím větší zažívá obavy při použití stopky neboli safeword. Ačkoli jsme se domnívaly, že prediktor věk bude taktéž hrát v modelu významnou roli, tak jeho vliv není statisticky významný. Dále jsou vyhýbavost a úzkostnost prediktory se silnými koeficienty, a tudíž mají významný vliv na vysvětlení variability v závisle proměnné stopky. Prediktorem s nejsilnějším vlivem je úzkostnost.

Použitý model potvrzuje poznatky z odborné literatury. Osoby s vyššími tendencemi k úzkosti a vyhýbavosti mají také tendenci nevyužívat stopky při BDSM hře. Novým poznatkem je zjištění, že úzkostnost má silnější vliv na proměnnou než vyhýbavost, může být tedy silnějším prediktorem chování a emocionálního stavu spojeného s nepoužitím stopky.

Seznam literatury:

- Bartholomew, K., & Horowitz, L. M. (1991). Attachment styles among young adults: A test of a four-category model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61(2), 226–244. <https://doi.org/10.1037//0022-3514.61.2.226>
- De Neef, N., Coppens, V., Huys, W., & Morrens, M. (2019). Bondage-Discipline, Dominance-Submission and Sadomasochism (BDSM) From an Integrative Biopsychosocial Perspective: A Systematic Review. *Sexual Medicine*, 7(2), 129–144. <https://doi.org/10.1016/j.esxm.2019.02.002>
- Haluzová, N. (2024). Pouto a pouta: Souvislost vztahové vazby s bezpečnostními aspekty BDSM [Nepublikovaná bakalářská práce]. Univerzita Palackého.

Hazan, C., & Shaver, P. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(3), 511–524. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.52.3.511>

Mikulincer, M., & Shaver, P. R. (2016). Attachment in adulthood: Structure, dynamics, and change. Guilford Press.

Mikulincer, M., Gillath, O., & Shaver, P. R. (2002). Activation of the attachment system in adulthood: Threat-related primes increase the accessibility of mental representations of attachment figures. *Journal of Personality and Social Psychology*, 83(4), 881–895. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.83.4.881>

Pitagora, D. (2013). Consent vs. Coercion: BDSM Interactions Highlight a Fine but Immutable Line. *The New School Psychology Bulletin*, 10(1), 27–36.

Sprott, R. A., Herbitter, C., Grant, P., Moser, C., & Kleinplatz, P. J. (2023). Clinical Guidelines for Working with Clients Involved in Kink. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 49(8), 978–995. <https://doi.org/10.1080/0092623X.2023.2232801>